

#1 Undersøgelse af unge hjemløse

- viden om unge hjemløse med særligt fokus på deres 'forhistorie'

Motivation for undersøgelsen

Den stigende hjemløshed blandt unge er en kendt tendens, og forvaltningen har derfor styrket ungehjemløseindsatsen. Men der er behov for et stærkere vidensgrundlag særligt for at målrette forebyggelsesarbejdet.

På nationalt plan er der aktuelt en række undersøgelser og analyser – herunder også forskning – i hjemløseproblematikken generelt, og der er et særligt fokus på de unge hjemløse.

Socialforvaltningen har selv kortlagt problemet, og iværksat en række initiativer, der skal bidrage til at finde løsninger; det gælder både nye sociale indsatser, styrket koordination med andre aktører og konkret at skaffe boliger til de unge.

Det er imidlertid vigtigt, at forvaltningen samtidig skærper sin forebyggende indsats. Det kræver mere københavnerspecifik viden, herunder viden om hvad der er gået forud for hjemløsheden for de unge. Vi skal blive klarere på, hvilke forhold og mønstre, forvaltningen skal være særlig opmærksom på. Socialforvaltningens egne undersøgelser viser fx, at knap 2/3 af de nuværende unge københavnske hjemløse tidligere har haft en børnesag i forvaltningen. Det svære spørgsmål her er, hvad forvaltningen kunne have gjort for at forebygge de unges hjemløshed.

Derfor foreslås det, at forvaltningen gennemfører en analyse af nuværende unge hjemløses baggrund og forhistorie med særlig fokus på deres tidligere kontakter med forskellige støttesystemer, herunder i overgangen fra barn til voksen. Samtidig foreslås en beregning af det samfundsøkonomiske potentiale i at forebygge ungehjemløshed for at undersøge den langsigtede værdi af en større investering i forebyggelse.

Undersøgelsesspørgsmål

Hvilken viden er der i unge hjemløses forhistorier med særligt fokus på deres kontakt med kommunen, som kan bruges til en styrket indsats for at forebygge ungehjemløshed?

Hvordan

Undersøgelsen baseres på:

- Læsning af nyere undersøgelser og aktuel forskning på området
- Vidensindsamling på området med fokus på praksiserfaringer
- Kvalitative undersøgelser af forvaltningens hidtidige indsats for konkrete unge hjemløse, bl.a. via sagsgennemgange, evt. suppleret af interviews
- Analyse af forvaltningens registerdata om vilkår og omstændigheder i barndommen for de nuværende unge hjemløse, der tidligere har haft en børnesag i forvaltningen.

Samtidig vil forvaltningen undersøge mulighederne for at anslå det økonomiske potentiale i styrket forebyggelse af ungehjemløshed, fx via brug af Skandiamodellen, der er en svensk model, der anslår værdien af sociale investeringer på lang sigt. Modellen er aktuelt ved at blive omsat til danske forhold.

Hvilken viden, vil vi opnå

Undersøgelsen vil give forvaltningen og Socialudvalget bedre muligheder for at styrke det forebyggende arbejde gennem mere viden om:

- Ungehjemløshedsproblematikken generelt
- Mønstre i forvaltningens tidligere kontakt med børn og unge, der senere bliver hjemløse
- Sociale forhold i opvæksten for nuværende unge hjemløse.

2 Vold i det sociale arbejde

- kortlægning og vidensindsamling med henblik på styrket indsats på tværs

Motivation for undersøgelsen

Både nationalt og i Socialforvaltningen er der stor opmærksomhed på at forebygge voldsepisoder mellem borgere og ansatte. Det er erfaringen, at vold mod medarbejderne ofte er knyttet til arbejdsfunktioner, hvor medarbejderne administrerer borgernes værdier eller udfører en form for krav og kontrol. Det gælder fx i forhold til håndtering af medicin eller i forhold til domsanbragte borgere.

At mennesker udsættes for vold i forbindelse med deres arbejde er selvsagt uacceptabelt. Derfor er der behov for, at Socialforvaltningen fokuserer på videns- og erfaringsbaseret arbejde med voldsforebyggelse.

Socialforvaltningen har aktuelt en række initiativer for at forebygge og håndtere vold på arbejdspladsen, fx via arbejdsmiljøorganisationen. Samtidig gør Socialforvaltningen sig erfaringer med konkrete vidensbaserede metoder. Det gælder fx ART (Aggression Replacement Training) og via projekt ”Særforanstaltninger”, hvor forvaltningen har arbejdet med nye metoder i arbejdet med de mest udadreagerende borgere.

Der er også en positiv dialog både i de berørte enheder og med de faglige organisationer, bl.a. om de mange dilemmaer, der er knyttet til problemet. Det gælder fx balancen mellem borgernes selvbestemmelse og medarbejdernes sikkerhed. Det er oplevelsen, at den øgede opmærksomhed og fælles refleksion over problemet er et vigtigt skridt mod at finde løsninger.

Der er imidlertid ikke foretaget en systematisk vidensindsamling; hverken af problemets karakter, af de mulige tilgange eller af de konkrete erfaringer og resultater.

Undersøgelsesspørgsmål

- Hvad er omfanget af og mønstrene i vold mod medarbejdere i Socialforvaltningen?
- Hvilke erfaringer med voldsforebyggelse har vi – og andre? Hvad virker?
- Hvordan arbejder vi bedst med dilemmaerne?
- Hvad viser forskning og undersøgelser om effektiv voldsforebyggende?

Hvordan

- Overblik over omfanget og karakteren af vold, bl.a. via data fra skadesanmeldelser
- Vidensindsamling på området med fokus på praksiserfaringer, herunder inddragelse af relevante interesseorganisationer
- Læsning af nyere undersøgelser og aktuel forskning på området.

Hvilken viden, vil vi opnå

- Indblik i omfanget og karakteren af voldsepisoder i det sociale arbejde i Socialforvaltningen
- Viden om metoder, tilgange og erfaringer, der kan være med til at forebygge voldsepisoder i SOF.

3 Borgere med misbrug på handicapområdet

- bedre anvendelse af egne erfaringer og udveksling af metodeviden på tværs af SOF

Motivation for undersøgelsen

I vores behandlingstilbud på psykiatriområdet og på handicapområdet har vi bl.a. at gøre med borgere, som, er udfordret af et misbrug. I tilbuddene kan disse borgere være en særlig udfordring at rumme, da et misbrug kan medføre mistrivsel og et højt konfliktniveau.

Problematikken er relativt velbelyst på psykiatriområdet, og der er igangsat konkrete projekter bl.a. på tværs af kommune og region via Budgetaftalen for 2015

Derimod er der på handicapområdet relativt mindre opmærksomhed på mulighederne for at arbejde systematisk med afdækning og afhjælpning af misbrugsproblematikker, og der er en relativt begrænset erfaringsudveksling med socialpsykiatrien. Dog igangsatte forvaltningen i slutningen af 2014 et pilotprojekt på tværs af socialpsykiatrien og handicapområdet med den hollandsk inspirerede VAMiS-metode. Initiativet evalueres i 2015.

Forvaltningen vurderer, at der er behov for en bredere opsamling af viden og erfaringer, herunder på tværs af handicap- og psykiatriområdet

Undersøgelsen vil have særligt fokus på potentialet i at udarbejde og integrere faste procedurer og retningslinjer i den faglige praksis, altså en egentlig misbrugspolitik ift. borgerne.

Undersøgelsesspørgsmål

- Hvordan er mønstret, og hvordan tegner udviklingen sig i SOF i forhold til handicappede borgere, der har et misbrug?
- Hvilke gode erfaringer har vi i SOF og andre steder med at håndtere problemet?
- Hvilke metoder og tilgange evt. fra socialpsykiatrien kan anvendes i arbejdet med handicappede borgere, der har et misbrug?
- Hvad er der af viden om at udvikle og integrere 'misbrugspolitikker' i arbejdet med borgerne? Kan et mere systematisk arbejde med faste procedurer og retningslinjer være en hjælp til at håndtere problemet?

Hvordan

- Læsning af nyere undersøgelser og eventuel forskning på området
- Vidensindsamling på området med fokus på praksiserfaringer
- Undersøgelse af SOFs erfaringer med og praksis på området, herunder med fokus på brugen af misbrugspolitikker
- Interview med ledere og medarbejdere i udvalgte tilbud.

Hvilken viden, vil vi opnå

- Viden om omfang og karakteren af de problematikker, der vedrører borgere med handicap, der også har et misbrug
- Viden om mulige metoder og tilgange, der kan anvendes på handicapområdet
- Styrket viden om udfordringer, dilemmaer og virkninger af misbrugspolitikker til håndtering af borgere med misbrug i vores behandlingstilbud.

4 Inddragelse af pårørende og netværk

- mere indgående viden om anvendte metoder; hvad fremmer særligt de gode resultater

Motivation for undersøgelsen

Socialforvaltningens arbejde har som udgangspunkt et individfokus, og indsatserne har i vid udstrækning fokus på at hjælpe den enkelte borger. Samtidig ses borgeren også i et mere holistisk og systemisk perspektiv, hvor vi interesserer os for den enkelte *i relation* til både vedkommendes fysiske omgivelser og relationelle netværk. Her er samarbejde og dialog mellem borgeren og dennes netværk altså et afgørende element i den sociale indsats.

Området er forholdsvist forskningstyndt i dansk sammenhæng. Men ny udenlandsk forskning og empiriske studier (også fra København) underbygger, at inddragelse af pårørende og netværk bidrager positivt dels til kvaliteten af indsatsen, dels til kontinuiteten og stabiliteten i de løsninger og aftaler, som Socialforvaltningen sætter i værk til gavn for borgeren. Der er altså indikationer på, at det virker positivt, men hvilke faktorer, der hæmmer og fremmer den positive virkning, er mindre kendt.

I Socialforvaltningens konkrete indsatser, har samarbejdet med pårørende og netværk ret forskellig karakter. På børneområdet har Socialforvaltningen indført en række nye indsatser, hvor der sker en meget struktureret inddragelse af netværk. Det sker fx i de såkaldte *sikkerhedsplaner*, på netværksmøder, og det er et grundlæggende princip i den omlægning af ungeområdet, der er kendt som *Tæt på Familien*. På voksenområdet er et nyere eksempel på inddragelse af familie og netværk den recovery-understøttende og netværksinddragende metode *Åben Dialog*, der aktuelt implementeres i socialpsykiatrisk Center Nørrebro.

Undersøgelsesspørgsmål

Hvad skal der til for, at pårørende- og netværksinddragelse kan forløbe bedst muligt til gavn for borgerne?

Hvordan

- Læsning af nyere undersøgelser og aktuel forskning på området
- Vidensindsamling på området med fokus på praksiserfaringer
- Case study af konkrete metoder til pårørende- og netværksinddragelse med fokus på borgerens oplevelser og behov.

Hvilken viden, vil vi opnå

- Viden om metoder og resultater af inddragelse af pårørende og netværk i det sociale arbejde
- Opsamling af viden om SOFs egne erfaringer med pårørende- og netværksinddragelse
- Viden om borgeres oplevelser af inddragelse af pårørende og netværk i løsningerne.

5 Gråzoneprostitution blandt unge københavnere

- viden om nye tendenser og mønstre

Motivation for undersøgelsen

Der er ikke systematiseret viden om omfanget og karakteren af gråzoneprostitution i København. Der er imidlertid blandt professionelle en oplevelse af, at omfanget er stigende, bl.a. som følge af ændringer i forbrugsmønstret blandt unge og som følge af boligmangel, hvor fx 'sofasovning' kan have karakter af gråzoneprostitution.

Der er meget lidt forskning og vidensindsamling på området, og problemet er vanskeligt at definere. Dermed vil en københavnsk vidensindsamling starte på relativt bar bund, og resultatet vil primært være anvendeligt for at få en større opmærksomhed på og forståelse af problemet.

Undersøgelsesspørgsmål

- Hvad kendetegner unge, der er involveret i gråzoneprostitution?
- Hvordan tegner udviklingen sig?

Hvordan

- Læsning af de eksisterende erfaringsopsamlinger og undersøgelser
- Vidensindsamling på området med fokus på praksiserfaringer
- Interviews med unge, der har været involveret i gråzoneprostitution.

Hvilken viden, vil vi opnå

Undersøgelsen vil give forvaltningen og Socialudvalget mere opmærksomhed på problemet gennem mere viden om:

- Mønstre i udviklingen i gråzoneprostitution i København
- De nuværende erfaringer med at identificere, forebygge og håndtere problemet
- Hvor der særligt er behov for yderligere vidensindsamling.